

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Noerhte-Trööndelagen fylhkenålma

Forvaltningsplan for Kvamsfjellet naturreservat i Steinkjer kommune 2017 - 2027

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Noerhte-Trööndelagen fylhkenålma

Rapport

2 – 2017

TITTEL Forvaltningsplan for Kvamsfjellet naturreservat i Steinkjer kommune 2017 - 2027	DATO 01.09.2017
SAKSBEHANDLER Marie Uhlen Maurset	ANT. SIDER 41
AVDELING/ENHET Miljøvernavdelinga	ANSV. SIGN. Bjørnar Wiseth
EKSTRAKT Forvaltningsplanen beskriver mål, utfordringer og planlagte tiltak i Kvamsfjellet naturreservat. Planen beskriver også retningslinjer for ulike brukere av området. Kvamsfjellet består av mye rik vegetasjon, herunder kalkskog, slåttemyr og mange kalkkilder. Intensjonen er at forvaltningsplanen skal bidra til å bevare og videreutvikle verneverdiene i området.	

STIKKORD

Naturreservat
Slåttemyr
Steinkjer

Forord

Kvamsfjellet naturreservat ble opprettet desember 2015. Det ble meldt oppstart med forvaltningsplanarbeidet samtidig med vernevedtaket, og forvaltningsplanprosessen startet med et oppstartsmøte 07.12.16. Forvaltningsplanutkastet er utarbeidet av FMNT.

Formålet med vernet av Kvamsfjellet er å sikre et variert område med naturskog og slåttemark. Forvaltningsplanen er utarbeidet innenfor verneforskriftens rammer og skal fungere som et praktisk hjelpemiddel for forvaltningsmyndigheten. Formålet med forvaltningsplanen er å etablere gode forvaltningsordninger for å ivareta både verneverdier og brukerinteresser. Planen skal revideres hvert 10. år, men kan revideres tidligere ved behov.

Forsidefoto: Gry Tveten Aune, FMNT.

Figur 1. Kvamsfjellet naturreservat. Foto: Gry Tveten Aune, FMNT.

Innhold

Rapport.....	2
Forord	3
1. Innledning	6
1.1. Områdebeskrivelse.....	6
2. Naturmangfoldloven	8
3. Historikk	8
3.1. Verneprosess.....	8
3.2. Brukshistorie og eiendomsforhold	8
3.3. Rettigheter	11
4. Dagens status.....	12
4.1. Kunnskapsstatus.....	12
4.2. Verneverdier.....	12
4.3. Bruk av området	15
4.3.1 Reindrift.....	15
4.3.2 Beiting.....	15
4.3.3. Friluftsliv	17
4.4 Pågående skjøtsel og tiltak.....	19
5. Forvaltning av Kvamsfjellet naturreservat	20
5.1. Trusler mot verneverdiene.....	20
5.2. Bevaringsmål, planlagte tiltak og skjøtsel	20
5.2.1. Forvaltningsmål	20
5.2.2 Tilskuddsordninger	20
5.2.3 Planlagte tiltak og skjøtsel.....	21
5.3 Retningslinjer for brukerinteresser	22
5.3.1 Reindrift.....	22
5.3.2. Slått og beiting	23
5.3.3. Friluftsliv	25
5.3.4 Jakt og fiske	27
5.3.5. Naturbasert reiseliv	28
5.3.6. Kraftlinje	28
5.4 Oppsyn og administrasjon.....	29
5.4.1 Dispensasjonssøknader	29
6. Kilder	30
Vedlegg 1. Verneforskrift	31
Vedlegg 2. Arter og naturtyper	36

Vedlegg 3. Bevaringsmål, med tilstandsvariabler og overvåkingsmetodikk.....	37
Vedlegg 4. Samlet tiltaksbeskrivelse med kostnadsoverslag og fremdriftsplan.....	37
Vedlegg 5. Enkel besøksstrategi.....	38
Vedlegg 6. Bruk av naturmangfoldloven §§ 8 – 12	41

Figur 2. Sau på beite i Kvamsfjellet. Foto: Gry Tveten Aune.

1. Innledning

Verneområdet ligger i Steinkjer kommune, nord for Kvamsvegen. Bakgrunnen for opprettelsen av verneområdet er et tilbud fra By Brug om frivillig vern på denne eiendommen. I kartleggingsrapporten (Høitomt og Lyngstad 2011) er området beskrevet å ha nasjonale verneverdier.

Verneformål for Kvamsfjellet naturreservat (jf. verneforskriftene § 1)

Formålet med naturreservatet er å sikre et variert område med naturskog og slåttemarker.

Med sin variasjon i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser har området særlig betydning for biologisk mangfold, særlig knyttet til truet, sjelden og sårbar natur i form av *rike skogtyper, kalkskog og kalkkilder, eldre granskog, kulturbasert slåttemark, slåttemyrer og engskog* i området. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

1.1. Områdebeskrivelse

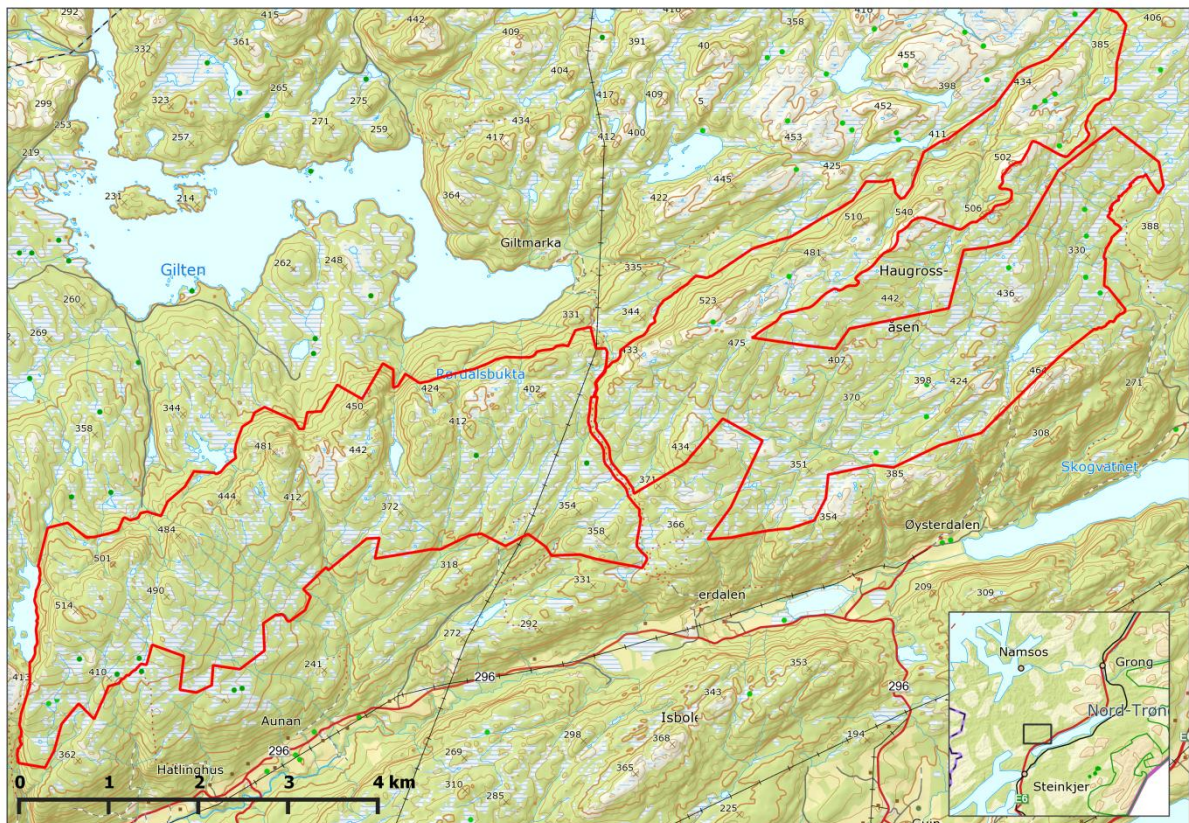
Området dekker et areal på 28 126 dekar og berører eiendommene gnr./bnr. 372/1 og 360/1, der By Brug AS og Statskog SF er grunneiere. Området på By Brug AS omfatter den slakke sørhellinga med skog og slåttemarker nedover fra vannskillet, mens området på Statskog er preget av bratte skogområder ned mot Gilten og øst til Helseteren. Giltmarkvegen er holdt utenom verneområdet.

Tekniske inngrep og spor etter mennesker

- Kraftlinje gjennom området.
- Beitegjerde i vestre del, samt rester etter beitegjerde i østre del.
- Rester etter et stort antall høybuer, der noen er restaurert.
- Rester etter 4 setre.
- Kjørespor etter militærøvelse.
- Grøfter etter forsøk på nydyrking i området Skeisenget / Snevesenget.

Figur 3. Spor ved Gjerstadbua som trolig er fra militærøvelse noen år tilbake.

Figur 4. Kvamsfjellet naturreservat i Steinkjer kommune.

Vegetasjon

Området er en mosaikk av skog, myr og lavfjellsområder, med kalkskog, slåttemyrer, rikmyrer (med kalkskogarter), svært store forekomster av orkidéer og partier med svært gammel skog (med opp til 300-årige trær). Området ligger på kalkholdig berggrunn, med sprekkestructur både langs nord-sør akse og øst-vest akse. Dette gir en karakteristisk mosaikk av naturtyper.

Området er preget av mange års bruk, i form av slått og beiting. Bruken har formet slåttemyrlandskapet som sees i Kvamsfjellet i dag. Slåttemyrlandskapet befinner seg hovedsakelig på sørsiden av vannskillet, mens norddelen av naturreservatet består av brattere skogs- og fjellterreng.

2. Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven §§ 8-12 skal (i henhold til § 7) legges til grunn som retningslinjer for vedtak som berører naturmangfold. I vedlegg 6 står det beskrevet hvordan disse prinsippene er brukt i utformingen av forvaltningsplanen.

3. Historikk

3.1. Verneprosess

Den sørlige delen området er tilbudt for frivillig vern av By Brug, mens den nordlige delen omfattes av den generelle ordningen med vern av skog på Statskog.

3.2. Brukshistorie og eiendomsforhold

Området er en del av gamle Skognens allmenning, som ble delt i Nordsjø allmenning og Bogn og Gilten allmenning. Nordsjø allmenning er nå i By Brugs eie, mens Bogn og Gilten allmenning eies av Statskog. Sør delen av området eies således av By Brug, som foruten store utmarksareal tidligere også har drevet papirmasseproduksjon, gårdsdrift og gjennom fallrettigheter også kraftproduksjon i Byafossen. Det er knyttet rettigheter til eiendommene. Disse er nærmere beskrevet i kapittel 3.3.

Beiting og setring

Mye av historikken i Kvamsfjellet er beskrevet i tidsskriftene «Nåkka Tå Kvart», utgitt av Kvam Historielag. Kvamsfjellet har historisk sett vært et svært viktig område for de omkringliggende grender, da fjellområdene hadde stor verdi for det gamle bondesamfunnet. Mange rettighetshavere i Kvam, Egge og Stod har utnyttet fjellområdene til fjellslått, beite og setring. Dette er bruksretter som strekker seg inn mot Overhalla, Namdalseid og Namsos. Enkelte setertomter ligger innenfor disse kommunene.

Det var aldri beite for melkekyr i fjellet før St. Hans. Retur til bygda var i slutten av august eller begynnelsen av september. Da hadde noen gårder såkalte heimesetre, like ovenfor Kvamsgrenda, der de stoppet et par uker og utnyttet det siste fôret.

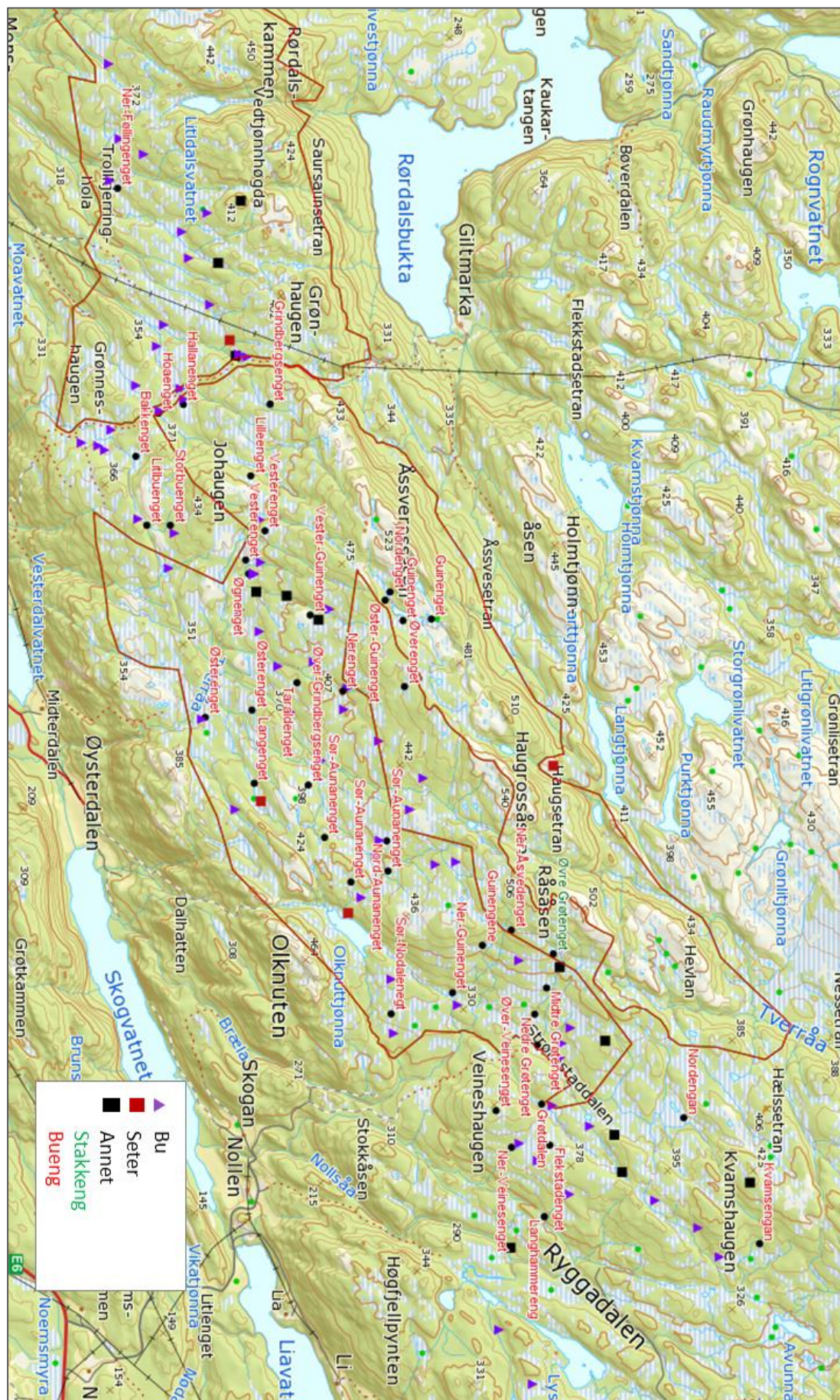

Figur 5. Fra Langengseteren. I dag sees tufter i marka og en gammel ovn.

Fjellslått

Fjellslåtten var en viktig del av onnene på gårdene. Fjellonna kom etter at slåtten hjemme var ferdig. Gresset ble tørket på bakken, lagret i høybuer og på høystakker og kjørt hjem på vinteren. Staking ble foretatt der ikke var satt opp buer, samt når det ble plassmangel for alt fôret i buene. Omtrent alle gårdene i Kvam, samt noen gårder i Egge og Stod, hadde fjelleng. Hele Nordsjø allmenning, og langt inn i Bangdalen, var lagt ut til slåtteng. De fleste hadde høybuer, opptømt av rundtømmer, med rom for 6-12 vinterlass høy. Gårdene hadde to eller tre slike buer. De slo halve enget annethvert år. Gresset ble fraktet på sleder med meier som gled greit i myra. Arne Guin skriver i «Nåkka tå kvart» nr. 13: *«Av og til når eg går desse lange åpne liene opp mot Rossåsen minnest eg alle høybuene som stod på rekke og rad bortgjennom fjellengene»*.

De enkelte gårder hadde en tradisjonsbunden posisjon i forhold til enkelte myrer, og den dag i dag har mange av slåttemyrene stedsnavn med tilhørighet til gårder (f.eks Flekstadengen, Øverhauganengen og Nerhauganengen). Fjellslåtten tok slutt under og etter andre verdenskrig. I dag er det tufter eller rester etter et stort antall høybuer i området. Noen få høybuer er restaurert, mest av historisk interesse. Noen få er ombygd til mindre hytter. Etter at slåtten tok slutt har det ved noen anledninger vært gjennomført slåttedager. (Kilde: Bl.a. «Nåkka tå kvart»).

Figur 6. Kart over gamle høybuer og setrer i Kvamsfjellet. Høybuerne og setrene er inntegnet av Kvam historielag.

3.3. Rettigheter

Allmenningsrettene finnes i form av beiterett, seterrett, slåtterett, samt i noen grad virkesrett. Rettighetshavere er knyttet til Kvam, Egge og Stod. Ulike parter har ulike retter.

De aktuelle rettigheter her er i utgangspunktet et privatrettslig forhold mellom grunneier og rettighetshavere. For den nordlige delen av den gamle allmenningen, som i dag eies av Statskog, er rettighetsspørsmålet prøvd gjennom en rettsak. Det er ikke ført rettsak for den delen som ligger på By Brug, da det her ikke har vært tilsvarende uenighet om rettene. Det antas fra partene at de samme rettigheter gjelder på By Brug som på Statskog.

Vernet berører ikke det privatrettslige forholdet mellom grunneier og rettighetshavere, men verneforskriften gjelder alle parter (grunneier, rettighetshavere og andre parter).

Figur 7. Høybuer og tufter i ulike forfatninger. Øverst fra v. mot h: Tufter av Nordhauganbua og Austeråssvedbua (restaurert). Nederst: rester av Persgårdsbua.

4. Dagens status

4.1. Kunnskapsstatus

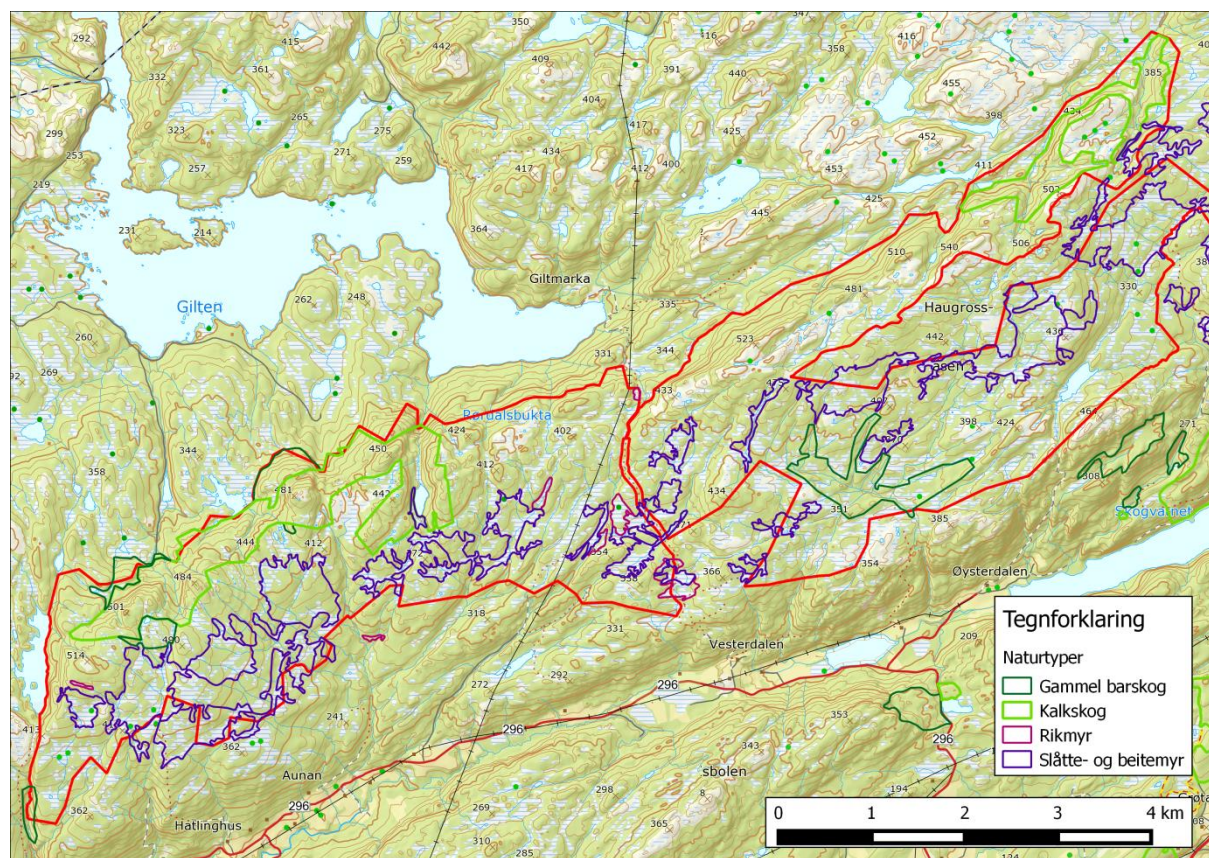
Den faglige kunnskapen om området er godt dokumentert gjennom naturtypekartleggingen (Høitomt og Lyngstad 2011). Siden området er stort er det mange areal i området som ikke er undersøkt, og det er flere naturtypelokaliteter i området enn de som er beskrevet. Det finnes i tillegg god historisk- og lokal kunnskap om området, blant annet gjennom Kvam Historielag sine publikasjoner «Nåkka tå kvart».

4.2. Verneverdier

Området er beskrevet å ha nasjonal verneverdi (***) på basis av en kombinasjon av rike kalkskoger, ekstremrike myrer, slåttemyrer, slåtteeng, et rikt arts mangfold og stort areal. Området er en mosaikk av de nevnte elementer, og Høitomt og Lyngstad (2011) beskriver at det vil være vanskelig å finne tilsvarende områder i Trøndelag, og trolig i landet for øvrig. Geologien i området gir grunnlag for mange kilder. Området har et stort antall naturtypelokaliteter, både av slåttemyr, rikmyr og kalkskog.

Kalkkilder og rikmyr

Det finnes mange rike kilder i Kvamsfjellet. Disse ligger ofte i skråninger, hvor en finner bakkemyrer nedenfor disse kildene. Når baserikt vann siger nedover skråningen gir dette en rik myrvegetasjon. Både helning og påvirkning av baserikt vann avtar utover myrflata, og rikmyra går derfor over til middelsrik og fattig myr. Punktering av dette vannsiget (ved inngrep som f.eks grøfting og opparbeiding grussti) kan stoppet dette siget av kalkrikt vann og endre vegetasjonen nedenfor tiltaket. Inngrep som dette må derfor unngås der det er fare for å stoppe siget av baserikt vann i myra.

Figur 8. Viktige naturtyper som er registrert i Kvamsfjellet naturreservat.

Kulturpåvirket natur

I mesteparten av området er vegetasjonen formet av markaslåtten og det finnes mange områder med slåttemyr og engskog i naturreservatet. Myrene er i hovedsak middelsrike eller ekstremrike bakkemyrer. Nedbørsmyr er ikke uvanlig. Overgangene mellom de ulike naturtypene er glidende, fra skog til engskog, myrkant og ulike myrtyper. Enkelte skogbestand har svært gamle trær, i alder 200-300 år.

Rapporten fra naturtypekartleggingen (Høitomt og Lyngstad 2011) beskriver enorme forekomster av orkideer, særlig skogmarihand og lappmarihand. Det anslås at det er flere millioner eksemplarer av disse. Grønnekurle, blodmarihand, rødflangre, breiflangre, myggblom og kvitkurle er også registrert i Kvamsfjellet. Det er funnet marisko utenfor naturreservatet.

Rødlistede arter

Det er registrert 14 rødlistede arter av lav, sopp og karplanter i Kvamsfjellet. Av disse er 6 arter truet, mens resten regnes som nær truet. Antall funn av trua og nær trua arter vil trolig øke med nye registreringer, og potensialet for å finne rødlistet sopp er særlig stort. I vedlegg 2 er alle rødlista arter og naturtyper listet opp og beskrevet nærmere.

Rødlistearter

Den siste versjonen av norsk rødliste for arter ble offentliggjort i 2015 (Henriksen og Hilmo 2015). Rødlistens kategorier er RE (regionalt utdødd), CR (kritisk truet), EN (sterkt truet), VU (sårbar), NT (nær truet) og DD (datamangel). Kategoriene er inndelt etter artenes risiko for å dø ut. Kategoriene VU, EN og CR regnes som truet.

Rødlistede naturtyper

7 rødlistede naturtyper er registrert i Kvamsfjellet, hvorav fem er truet og to er i kategorien nær truet (NT). Disse naturtypene er høstaudegranskog (NT), høstaudegrankalkskog (NT), lågurt-grankalkskog (VU), slåttemyrflate (EN), slåttemyrkant (CR), slåtteeeng (EN), kystnedbørsmyr (VU).

Rødlista for naturtyper

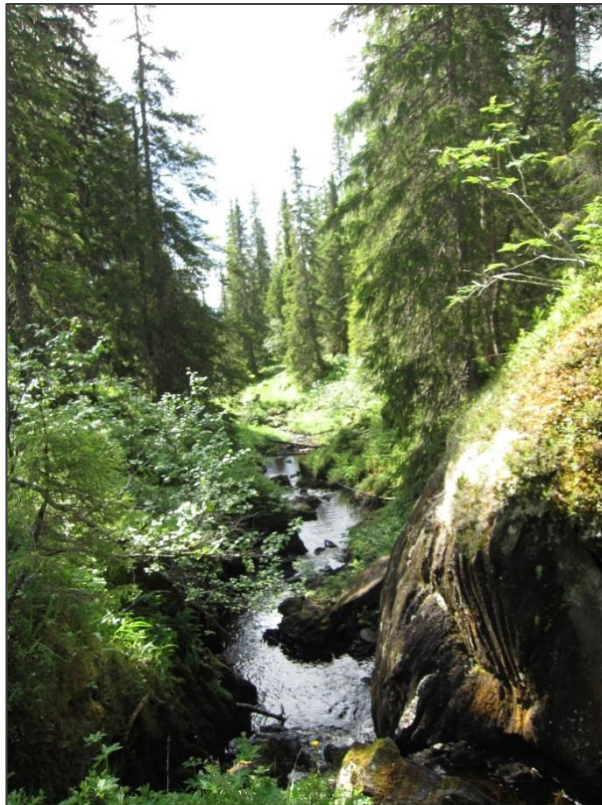
Norsk rødliste for naturtyper kom i 2011 (Lindgaard & Henriksen). Denne er basert hovedsakelig på grunntyper i kartleggingssystemet NiN (Naturtyper i Norge). Man vurderer hvor truet en naturtype er ut fra prosentvis reduksjon i areal i løpet av de siste 50 år, hvor kategoriene (NT, VU, EN, CR og RE) er de samme som for arter.

Utvalgte naturtyper

Slåttemark og slåttemyr er to av Norges seks utvalgte naturtyper. Utvalgte naturtyper ansees som viktigere enn andre naturtyper fordi de enten er truet, viktige for en eller flere prioriterte arter eller har en vesentlig andel av sin utbredelse i Norge (og at Norge således har et særlig ansvar for naturtypen). Det skal tas spesielle hensyn til forekomster av utvalgte naturtyper. (Miljødirektoratet 2016)

Figur 9. Svært gammel skog i Kvamsfjellet.

Figur 10. Bekkedal med kalkberg.

Slåttemark

Mesteparten av slåttemarka i Kvamsfjellet har ikke vært slått siden 1950-tallet. Det vil si at bruken som har vært noe av forutsetningen for landskapet har opphørt. Det betyr normalt at området vil bli utsatt for gjengroing. I følge Høitomt og Lyngstad (2011) er området forbausende lite gjengrodd, selv om kratt og oppvekst av trær er i ferd med å invadere flere myrer. Rapporten anfører at de gamle slåttemyrene virker enda å være såpass stabile at gjengroingen vil gå sakte, men at skjøtsel vil være nødvendig for å opprettholde verdiene.

Figur 11. Slåtteeng i Kvamsfjellet.

4.3. Bruk av området

Området brukes blant annet til beite, reindrift og friluftsliv (jakt, skigåing, fotturer og «opplevelsesturer»).

4.3.1 Reindrift

Området er vinterbeite i Østre Namdal reinbeitedistrikt. Bruken av vinterbeiteområdet roterer, og Kvamsfjellet benyttes i år med lite snø. Gammelskog med lav er viktig beiteområde for rein når øvrig beiteland ikke er tilgjengelig, for eksempel på grunn av isdekt mark. Reinen beiter da spredt i skogen.

4.3.2 Beiting

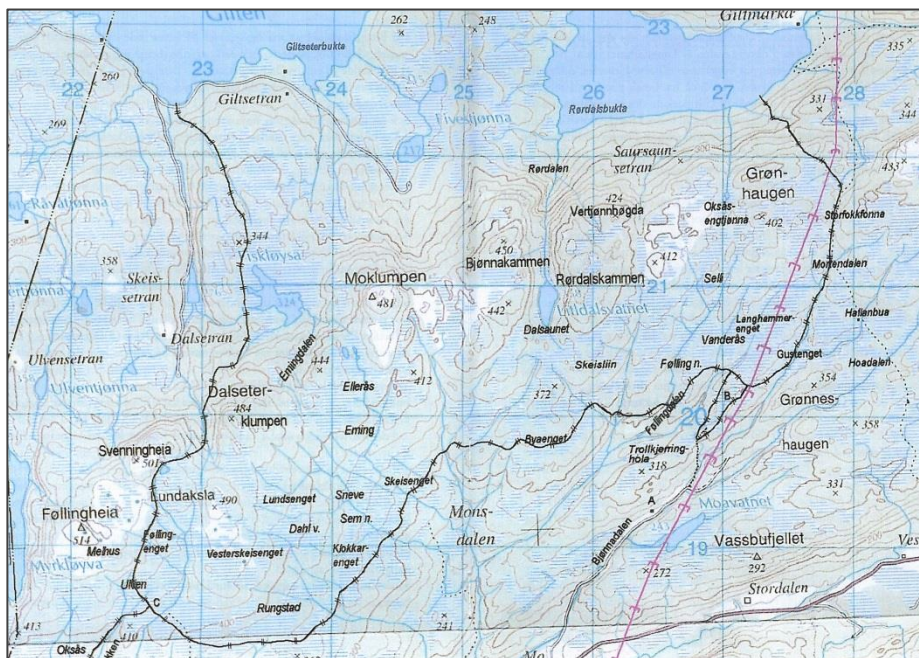
Området har historisk vært viktig for beiting med storfe og sau. I de senere årene har saubeitingen vært plaget av rovdyr, og saubeite er betydelig redusert.

For en del år siden beitet inntil 200 storfe i Kvamsfjellet, men også antall storfe er betydelig redusert de senere årene. Storfe slippes på bestemte utslippsplasser, og beiter inne i et område som er avgrenset av gjerde. Netting og strømførende tråd legges ned om høsten og settes opp om våren, mens staurene står hele året.

Et slikt gjerde har gjennom mange år stått i den vestlige delen av området, mens det tidligere var et gjerde lenger øst. Rester (staur) av gjerdet lenger øst står der fortsatt.

Figur 12. Sauer på beite i området ved Oksåsenget.

Figur 13. Beiteområde for storfe, avgrenset av gjerde.

Figur 14. Nåværende gjerde ved Giltmarkvegen (t.v.) og rester av gammelt gjerde ved Gjerstadbu (t.h.).

4.3.3. Friluftsliv

Kvamsfjellet er Kvamsgrendas nærmeste fjellområde og er et sentralt område for friluftsliv.

Jakt og fiske

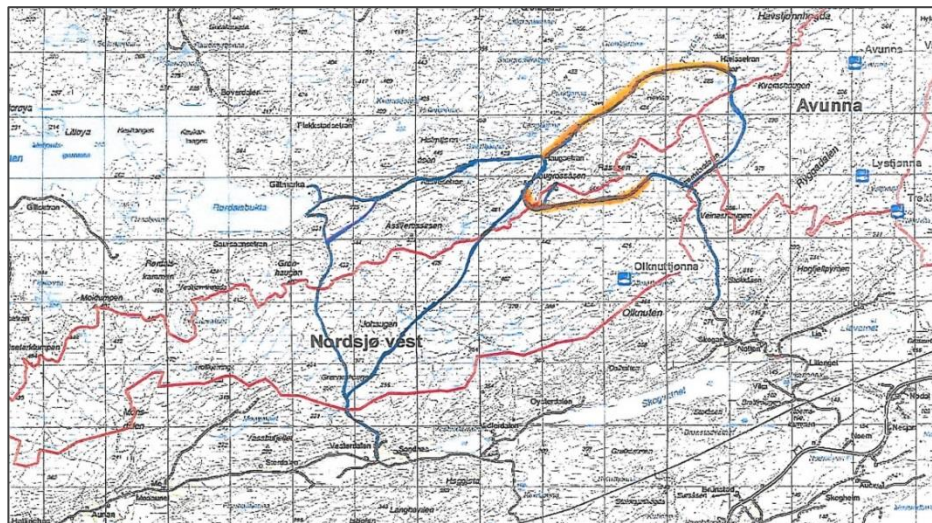
Det drives jakt på elg i området, både av grunneier og til utleie. Grunneier har vald delvis sammen med tilgrensende grunneiere. Elg fraktes ut med beltedrevet elgtrekk og 4-/6-hjuling. Transportleier ut av området er de tradisjonelle leiene opp og ned fra fjellet. Jaktområdet utgjør en del av Nordsjøeiendommen.

Det selges jaktkort for småviltjakt, også som en del av Nordsjø-eiendommen, og de vanligste artene er rype, skogsfugl og hare.

Det selges også fiskekort for området. Det er flere vatn i Kvamsfjellet med fiskebestand.

Skiturer

Kvam idrettslag kjører opp et løypenett med snøscooter i Kvamsfjellet. Dette er et snørikt område hvor det vanligvis er skisesong fra før jul til ut april. Løypenettet (utvidet vinteren 2015) er merket, godkjent og avklart med reindriftsnæringen. Det er grunneier som gir tillatelse til at området kan brukes til organisert løypebruk med oppkjøring, og det er kommunen som kan gi idrettslag eller andre frivillige organisasjoner tillatelse til oppkjøring med snøscooter. Slik kommunal tillatelse kan ikke gis til snøscooterklubber. Det skal foreligge en liste over hvilke personer som «autoriseres» for slik løypekjøring for de aktuelle frivillige organisasjoner.

Figur 15. Eksisterende skiløyper er markert i gult og blått, der den gule er den nyeste traséen (fra 2015).

Fotturer

Området brukes til fotturer, både etter stier, til trimposter eller «uorganisert». Det er trimpost ved Hauganseteren. I tillegg står det en gapahuk og trimpost ved Mettjellstein langs Giltmarkvegen.

Det finnes flere gamle ferdsselleier, seterstier og andre stier av ulik karakter i Kvamsfjellet. Av de gamle seterstiene i området er leiene til Giltsetran, Åssved, Ulvenseteren – Skeiseteren - Dalseteren og Hauganseteren (se figur 16) merket.

Figur 16. Merkede seterstier i Kvamsfjellet.

Figur 17. Gapahuk og trimpost ved Mettjellstein langs Giltmarksvegen.

Opplevelsesbasert friluftsliv

Området kan benyttes til opplevelsesbasert friluftsliv i forskjellige sammenhenger. Dette kan være organiserte turer i regi av ulike foreninger til setre, slåtteengområder og orkideblomstring. Giltmarkvegen er godt egnet for friluftsbasert ridning, fra Kvam og over til Giltmarka.

Figur 18. Diverse elementer for opplevelse: Orkidéer og slåtteeng med orkidéer. Foto: Anders Lyngstad, NTNU Vitenskapsmuseet (t.v.) og Gry Tveten Aune, FMNT (t.h.).

Figur 19. Diverse elementer for opplevelse: Utsikt - her nordover mot Gilten. Foto: Gry Tveten Aune (FMNT)

Hytter

Det finnes 3-4 bygninger i området som er, eller har karakter av, hytte.

4.4 Pågående skjøtsel og tiltak

Kvam historielag og Egge og Kvam bondelag har fått utarbeidet en skjøtselsplan for Hoatrøenget og Knedalsenget, og har startet slått og skjøtsel i dette området. Her arrangeres det slåttedager med mange frivillige deltakere. Det er også gjennomført tiltak for

friluftsliv, bl.a. oppkjøring av skiløyper, skilting langs Giltmarkveien, merking av stier og gamle seterveier, gapahuk og trimposter. Alle tiltakene er utført i regi av lokale aktører.

5. Forvaltning av Kvamsfjellet naturreservat

5.1. Trusler mot verneverdiene

Tekniske inngrep

Det finnes noen grøfter på enkelte myrer i området. Her kan restaurering være aktuelt for å bevare myrkvalitetene

Opphør av bruk

Med hensyn til slåttemarkene, så er bruk gjennom slått en forutsetning for å kunne bevare verdier på slåttemyrer. Beiting bidrar til å holde oppvekst av busker i sjakk. Opphør av slått og beiting vil dermed kunne føre til gjengroing av de biologisk rike slåttemarkene og engskogene. På den andre siden, tett tråkk av tunge dyr på lokale steder kan trække sund myra, noe en f.eks ser ved utslippsteder og langs gjerder.

At området ikke brukes og/eller skjøttes er en trussel. Bruk eller skjøtsel er altså ønskelig og nødvendig for å bevare verneverdiene.

5.2. Bevaringsmål, planlagte tiltak og skjøtsel

I kapittel 5.2.1 er forvaltningsmålene for naturreservatet listet opp. Disse er vurdert i et langsiktig perspektiv, men det er aktuelt å knytte mer konkrete bevaringsmål til disse. Utkast til bevaringsmål er vedlagt i vedlegg 3. Bevaringsmålene skal være konkrete og målbare, og registreres fortløpende i Miljødirektoratets fagsystem for verneområder (NatStat).

5.2.1. Forvaltningsmål

Tekstboksen beskriver Forvaltningsmyndighetens langsiktige mål for naturreservatet.

- I best mulig omfang å ivareta kalkskogen, med sine kalkskogarter, som urørt.

- I best mulig grad å ivareta verdier av slåttemark, med sine orkideer og engkanter/engskog. Det siste krever aktiv bruk gjennom slått. Beiting bidrar til å holde området åpent.

Rødlistearter: Habitatene skal opprettholdes og gjennomgå naturlig utvikling slik at det legges til rette for at bestandene av rødlistede arter i naturreservatet kan være stabile eller økende.

Svartelistearter: Det skal ikke forekomme fremmede/svartelistede arter i Kvamsfjellet naturreservat.

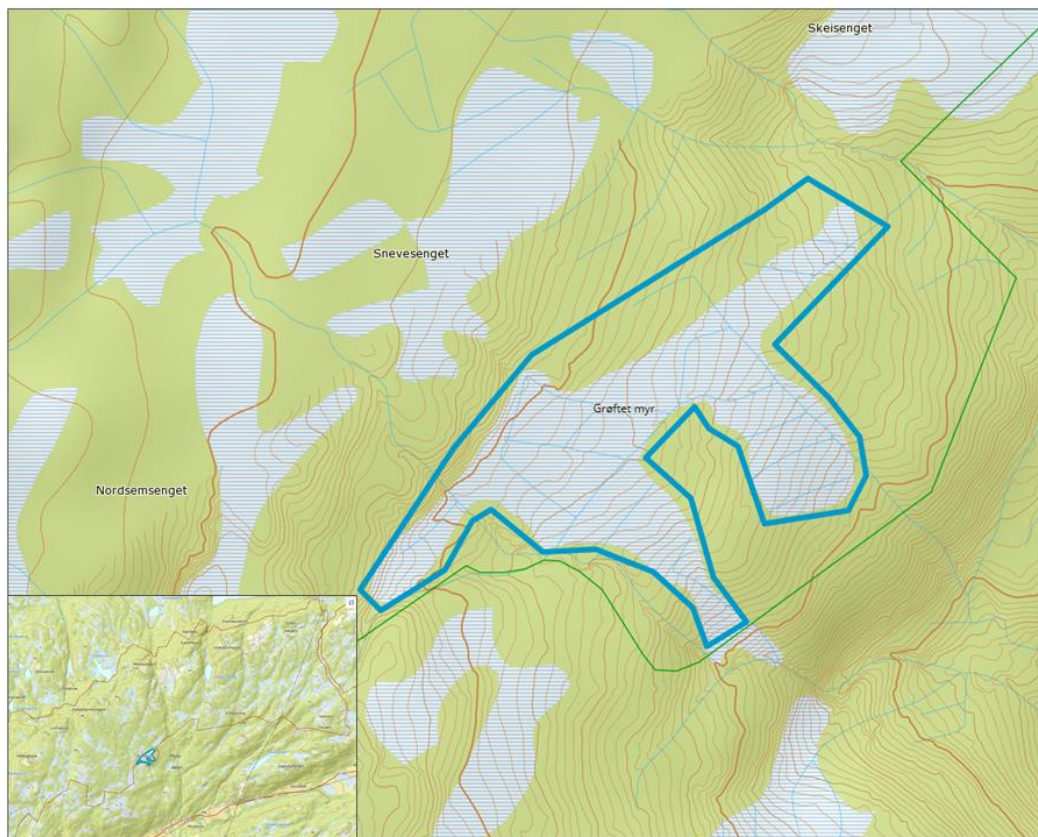
5.2.2 Tilskuddsordninger

Miljødirektoratet tildeler tilskudd til tiltak for å ta vare på trua og utvalgte naturtyper. I Kvamsfjellet finnes flere trua og utvalgte naturtyper. På bakgrunnen av at Kvamsfjellet har unike verdier knyttet til slåttemark og slåttemyr, er det gode muligheter for å få tilskudd til

slått og andre positive tiltak i dette området. Søknad om tilskudd sendes gjennom Miljødirektoratets elektroniske søknadssenter innen 15. januar.

5.2.3 Planlagte tiltak og skjøtsel

- I kalkskogene planlegges ikke skjøtsel, men naturlig utvikling.
- På slåttemark planlegges systematisk skjøtsel i form av slått. Lokalt engasjement og samarbeid med lokale interessenter vil ha stor betydning for å kunne skjøtte slåttemarkene.
- På grøftet myr (se figur 20) planlegges restaureringstiltak.

Figur 20. Myr med grøfter i Kvamsfjellet naturreservat.

Skjøtselsplan

For å få god effekt av skjøtsel (i form av slått) er det viktig at det ligger en skjøtselsplan eller et skjøtselsnotat til grunn. Ofte vil skjøtselsarbeidet starte med rydding av busker og annet oppslag. Dette må gjøres rett for å hindre nytt oppslag av busker og trær. En skjøtselsplan kan være enkel eller mer avansert, men bør inneholde en beskrivelse av hvordan-, når på sommeren-, og hvor ofte skjøtselen skal utføres. Skjøtselsplanen skal også beskrive hvordan området skal ryddes for busk og kvist før slått kan starte. Skjøtselsplaner utarbeides av

fagfolk, og forvaltningsmyndigheten kan kontaktes dersom en ønsker å få utarbeidet en skjøtselsplan eller et skjøtselsnotat for et slåttemyrområde i Kvamsfjellet.

5.3 Retningslinjer for brukerinteresser

Disse retningslinjer gjelder i forhold til verneforskriftene. Enkelte forhold må også avklares med grunneier og/eller kommunen.

Det er tillatt å bruke naturreservatet til blant annet beiting, jakt, fiske og friluftsliv og i verneforskriften står det spesifisert hva slags aktivitet som er unntatt vernebestemmelsene, samt hva som må omsøkes. For generelle vernebestemmelser og regulering av ferdsel, se verneforskriften i vedlegg 1.

Forklaring av verneforskriften §§ 3-8

§ 3 Fastsetter hva som ikke er tillatt i Kvamsfjellet naturreservat.

§ 4 Unntak fra vernebestemmelsene i § 3.

§ 5 Fastsetter hva som ikke er tillatt av ferdsel.

§ 6 Unntak fra ferdselsbestemmelsene i § 5.

§ 7 Fastsetter tiltak som sees på som nødvendige, og som er drøftet gjennom verneprosessen. Tiltakene må omsøkes, men det gis vanligvis dispensasjon. Det kan her gis flerårige dispensasjoner.

§ 8 Det kan gis dispensasjoner til tiltak som ikke er fastsatt i § 7 dersom det ikke strider mot formålet med vernet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig (*ifølge naturmangfoldloven § 48*).

5.3.1 Reindrift

Formålet med opprettelsen av Kvamsfjellet naturreservat omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget. Vernet skal ikke være til hinder for rasjonell og tradisjonell reindrift, og området skal forvaltes slik at reindrift skal kunne foregå.

Sametinget er forvaltningsmyndighet for samiske kulturminner, og alle tiltak som kan skade samiske kulturminner må forelegges Sametinget. Reindrift i naturreservatet reguleres hovedsakelig av reindriftsloven.

Bål

Verneforskriften er ikke til hinder for uttak av småvirke til bål, men tørr gran og furu (gadd) skal ikke felles (*ifølge § 4 pkt i*).

Motorferdsel

Verneforskriften er ikke til hinder for nødvendig bruk av snøscooter på snødekt mark i forbindelse med reindrift, men leiekjørere må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver (*ifølge § 6 pkt c*). Nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark i

forbindelse med utøvelse av reindrift, samt start og landing med helikopter, kan tillates ved behov (*ifølge § 7 pkt h og i*).

Reinbeitedistriktene er pålagt å utarbeide distriktsplan, jf. § 62.i reindriftsloven. Distriktsplanen skal vise hvilke terrenggående kjøretøy som brukes, samt ha bruksregler for motorisert ferdsel på barmark. Etter reindriftslovens § 23 skal motorisert ferdsel på barmark begrenses mest mulig og så langt som mulig foregå etter faste traseer. For motorisert ferdsel på barmark kan distriktsplan som beskriver motorisert ferdsel tilstrekkelig, legges til grunn for tillatelse etter verneforskriften.

Gjerder, samleanlegg og brensel

Verneforskriften er ikke til hinder for nødvendig uttak av bjørk og småvirke til brensel for bruk på stedet, samt til vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr. Virket skal ikke tas fra kjerneområdene i naturreservatet (*ifølge § 4 pkt l*), eller slåttemyrkanter, kartfestet i figur 8. Det kan etter verneforskriften gis tillatelse til oppføring av midlertidige gjerder og samleanlegg i forbindelse med reindrift (*ifølge § 7 pkt j*). Medbrakte stolper og gjerder faller under denne radaren, og kan settes opp midlertidig uten søknad.

Rydding av flyttleier og kjøretraséer

Vedlikehold (rydding) av eksisterende flyttleier og kjøretraséer, vist i forvaltningsplan, er tillatt (*ifølge § 4 pkt m*). I reindriftskartet er det ikke markert noen viktige flyttleier, men det vurderes at små mengder virke, som er til hinder ved reinflytting, kan fjernes der det er behov. Med små mengder virke menes kvister og småtrær, samt vindfall som hindrer reintrekk.

Tradisjonelt samisk håndverk

Verneforskriften er ikke til hinder for skjæring av sennagress til fottøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til duodji og bruksgjenstander. Ifølge § 4 pkt k, er uttak av rødlista arter og særegne vekstformer på trær (for eksempel rikuler) ikke tillatt.

Kulturminner

Det kan søkes om dispensasjon fra vernebestemmelsene for istandsetting, skjøtsel og vedlikehold av kulturminner (*ifølge § 7 pkt e*).

5.3.2. Slått og beiting

Forvaltningen av Kvamsfjellet skal ikke være til hinder for tradisjonell utnyttelse til slått og beiting. Beiting og slått er ønskelig for å hindre gjengroing og for å opprettholde slåttemarker og slåttemyrer. Beiting organiseres slik at eventuelle skader av tråkk får et lite omfang i forhold til verdifulle områder.

Beiting

Beiting er tillatt i Kvamsfjellet naturreservat (*ifølge § 4 pkt d*). Bruk av området til beite kan også kreve at området er gjerdet inn. Gjerdet, samt andre eksisterende anlegg og innretninger kan vedlikeholdes (*ifølge § 4 pkt g*), men motorferdsel i den forbindelse må omsøkes (*ifølge § 7 pkt c*). Oppføring av nye gjerder og samleanlegg for beite må omsøkes (*ifølge § 7 pkt l*). Rydding av vegetasjon i eksisterende gjerdetraseer er tillatt (*ifølge § 4 pkt q*). Selv om motorferdsel i utgangspunktet er forbudt i reservatet, gjelder det ikke uttransport av syke og skadde bufe. Det skal benyttes kjøretøy som er skånsomme mot markoverflaten og det skal gis beskjed til ansvarlig oppsyn i forkant av kjøringen (*ifølge § 6 pkt a*). Dersom en ikke lykkes i å få kontakt med ansvarlig oppsyn kan det meldes fra i etterkant. Saltsteiner kan settes ut i naturreservatet, men dersom det skal brukes motorkjøretøy til dette må det omsøkes (*ifølge § 7 pkt m*). Dette bør hovedsakelig foregå med snøscooter på snøføre. Det kan etter søknad gis tillatelse til etablering av seter, i samsvar med gjeldende lovverk, forutsatt at det ikke kommer i konflikt med verneverdiene (*ifølge § 7 pkt w*).

Slått og høybuer

Slått av slåttemarker er tillatt i samsvar med forvaltningsplan (*ifølge § 4 pkt n*). Se tekstboks for retningslinjer. Enkel merking av gamle høybuer, setre og slåttemarker er også tillatt (*ifølge § 4 pkt p*). Bruk av lett terrenggående slåtteutstyr som ikke setter varige spor i terrenget, er tillatt brukt ved slått, i samsvar med forvaltningsplan (*ifølge § 6 pkt g*). Det er også tillatt å bruke lett terrenggående kjøretøy for transport av utstyr og avling i forbindelse med gjennomføring av slått, under forutsetning av at det gjøres i samsvar med forvaltningsplan og ikke setter varige spor i terrenget (*ifølge § 6 pkt h*). Gjenoppbygging av høybuer i opprinnelig utforming og størrelse på opprinnelig sted kan tillates etter søknad, eventuelt med trevirke fra stedet, i samsvar med forvaltningsplanen (*ifølge § 7 pkt q*). Se tekstboksen for retningslinjer.

Retningslinjer

Slått

Slått er ønskelig og tillatt under forutsetninger gitt i forvaltningsplanen. Slått bør gjennomføres etter en samlet plan for å få en systematisk effekt. Det finnes i dag lett motorisert utstyr og kjøretøy som kan brukes ved slått. Bruk av motorisert slåtteutstyr kan være en forutsetning for å få til slått. Når skjøtselsplan foreligger og følges, vurderes dette som landbruksdrift og bruken av motoriserte kjøretøy i denne sammenheng skal ikke omsøkes etter verneforskrift eller motorferdselsregelverk. Dersom skjøtselsplan ikke foreligger, vurderes ikke slått som landbruksdrift og må omsøkes i henhold til § 6 i forskrift for bruk av motorkjøretøyer.

Slått ved hjelp av motorisert utstyr skal ikke foregå uten at det ligger en godkjent skjøtselsplan eller et skjøtselsnotat til grunn. Grunnen til dette er at «feil» skjøtsel ikke vil fremme verneverdiene på samme måte. Det er viktig å følge retningslinjer for rydding og slått for å unngå nytt krattoppslag og bidra til frøspredning av ønskede arter.

Beiting

Det eksisterende gjerdet regnes som et anlegg på vernetidspunktet og kan vedlikeholdes. Eventuell justering av gjerdetrasé kan tillates. Ved eventuell flytting av gjerde, så vurderes sammen med beiteinteressene hvordan man tilrettelegger for beite, slik at eventuelt tråkk av konsentrerte ansamlinger av dyr ikke trækker sund viktige slåttemyrområder.

Høybuer

Det er tufter og rester etter svært mange høybuer i Kvamsfjellet. Restaurering av høybuer viser gammel historie. Det er derfor viktig å ta vare på byggeskikken der hvor dette er funksjonelt og mulig. Det vil si at høybuer i sin opprinnelige form og størrelse på opprinnelig sted kan tillates, dersom man vet denne. Det er likevel rom for funksjonelle tilpasninger slik at bua og dens plassering gir bua en standard:

- Som anses som nødvendig for å få gjennomført slått på en praktisk gjennomførbar måte
- Slik at graset som blir slått blir ivaretatt som en ressurs .

Høybua skal oppføres i trevirke og kan kombineres med oppholdsområde i form av bål plass. Uttak av stedegent tømmer avklares med forvaltningsmyndighet, slik at man ikke berører spesielt verdifull gammel skog eller slåttemyrkant.

5.3.3. Friluftsliv

Området er et mye brukt friluftsområde og sentralt for bygda.

Det er ønskelig at området fortsatt skal ha stor verdi for friluftsliv, og kunne brukes aktivt, men at eventuell tilrettelegging skal ha et «lett» og naturvennlig preg. En del friluftstiltak bør være planlagt og gjennomtenkt i forkant, slik at de ikke belaster sårbare områder og slik at utførelse skjer med kvalitet. Friluftstiltak kan ikke påregnes tillatt hvis de er til skade for verneverdier. Eventuell tilrettelegging skal også godkjennes av grunneier.

Ferdsel, stier og merking

Alle er velkomne til å ferdes i naturreservatet, men en skal ta hensyn til vegetasjon og dyreliv (ifølge § 5 første ledd). Hunder skal holdes i bånd under båndtvangen (1. april – 20. august). Bruk av motoriserte kjøretøy til lands og vanns, samt start og landing med helikopter, er forbudt i naturreservatet (ifølge § 5 pkt a). Utsetting av enkle trimposter er tillatt (ifølge § 4 pkt o). Merking av seterveger vist i forvaltningsplanen i henhold til standard angitt i forvaltningsplan (se tekstboks om retningslinjer), er tillatt (ifølge § 4 pkt r). Eksisterende stier kan ryddes uten søknad (ifølge § 4 pkt h). Med rydding menes fjerning av greiner og nedfall over stien. Det kan etter søknad gis tillatelse til enkle tilretteleggingstiltak for friluftsliv langs seterveger (ifølge § 7 pkt s). Med enkle tilretteleggingstiltak menes enkle klopper, skilt o.s.v.

Figur 21. Merket sti til Haugansetra.

Informasjonsskilting

Temaplakater og informasjonsplakater om naturreservatet skal følge merkevarestrategien til Miljødirektoratet. Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å få laget slike plakater. Dersom det er ønskelig å sette opp andre informasjonsskilt /plakater i naturreservatet, om f.eks. brukshistorie, seternavn e.l., skal dette gjøres i dialog med forvaltningsmyndigheten.

Sykling

Sykling og bruk av hest og kjerre er forbudt utenom eksisterende stier (*ifølge § 5 pkt b*). Fylkesmannen er ikke kjent med at det finnes stier i naturreservatet som er egnet for sykling, og mener at sykling kun bør foregå langs Giltmarkvegen. Av hensyn til myrkvalitetene i området er det viktig at sykkelforbudet utenfor eksisterende stier overholdes.

Skiløyper

Oppkjøring av eksisterende skiløyper er tillatt med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget (*ifølge § 6 pkt f*). Rydding av skiløypene, dvs. fjerning av oppvekst, kvister og nedfall over løypa, er også tillatt (*ifølge § 4 pkt t*). Etablering av nye skiløyper skal omsøkes (*ifølge § 7 pkt r*).

Arrangementer

Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer og andre større arrangementer er i utgangspunktet forbudt (*ifølge § 3 pkt d*), men det kan her søkes om avgrenset bruk av reservatet (*ifølge § 7 pkt f*). Et fåtall telt, en skoleklasse på tur eller tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av barnehager, ideelle organisasjoner eller liknende, regnes ikke som større arrangementer og omfattes ikke av forbudet. I tvilstilfeller skal aktiviteten omsøkes. Det kan gis dispensasjon til bruk av reservatet i miljøtilpasset reiselivsvirksomhet etter plan godkjent av forvaltningsmyndigheten (*ifølge § 7 pkt k*).

Geocaching

Ferdsel i forbindelse med geocaching utgjør trolig ingen trussel mot verneverdiene i naturreservatet. Det trengs ikke dispensasjon fra verneforskriften for å plassere ut cacher i

området. Eventuelle cacher bør plasseres i nærhet til eksisterende stier og skal ikke spikres fast i trær eller plasseres på annen måte som vil være til skade for naturen.

Bålbrenning

Uttak av småvirke til bål og enkelt friluftsliv på stedet er tillatt (*ifølge § 4 pkt i*), men hele trær og gadd av gran og furu (tørre stammer) skal ikke felles.

Bær og matsopp

Sanking av bær og matsopp er tillatt (*ifølge § 4 pkt a*).

Retningslinjer:

Skiløyper

Eksisterende, kartfestede skiløyper kan kjøres opp etter vanlig kommunal behandling. Eventuelle nye skiløyper må omsøkes. Den direkte tillatelsen gjelder for lett terrenggående beltekjøretøy, som ikke setter spor i terrenget. Den generelle tillatelsen gjelder ikke terrengbearbeiding, men enkle tiltak som klopper og forsiktig rydding i trasé kan tillates etter søknad. Det skal foreligge liste over hvem som er «autorisert» til å kjøre opp skiløyper. Nye skiløyper omsøkes og vurderes, både etter verneformålet, samt på vanlig måte i forhold til andre interesser – f.eks. reindrift.

Merking av stier

Merkingen av stiene til Haugansetra, Ulvensetra, Aasved og Giltsetra kan vedlikeholdes. Merking av andre stier må omsøkes. Merkingen skal være lett, ha et naturvennlig preg, og utføres i samsvar med merkehåndboka.

Tilrettelegging langs stier og skiløyper

Det kan søkes om stedegent uttak av virke til bruer o.l. som nyttes i stier og skiløyper. Søknaden behandles da etter naturmangfoldloven § 48.

Trimposter

Enkle trimposter kan settes ut uten søknad, men etter samråd med forvaltningsmyndighet. Trimposter skal f.eks. ikke settes ut ved rovfuglreir eller andre sårbare biotoper - hvor ferdsel vil forstyrre arter. Med enkel trimpost menes kasse festet på tre eller på påle i jorda. Medfører trimpost tilrettelegging eller teknisk anlegg ut over dette, skal det omsøkes. Er det snakk om et større antall, f.eks. mange poster i turorientering, kan det tillates etter søknad.

Merking av kulturminner

Enkel merking av kulturminner (setre, gamle høybuer o.l.) er tillatt. Med enkel merking menes f.eks skilt på påle. Har merkingen noe omfang, bør det skje etter en plan godkjent av forvaltningsmyndighet, som kvalitetssikring.

5.3.4 Jakt og fiske

Jakt og fiske er tillatt etter gjeldende lovverk og administreres av grunneier/rettighetshaver. Nødvendig uttransport av felt elg, hjort, bjørn og ulv med hest eller lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget er tillatt (*ifølge § 6 pkt b*). Dersom andre kjøretøy skal brukes (f.eks. 4- eller 6-hjuls atv) skal dette omsøkes (*ifølge § 7 pkt b*). Fjerning av små mengder kvist i forbindelse med storviltjakt (for å få bedre sikt) er tillatt (*ifølge § 4 pkt e*).

Det er også tillatt å sette opp midlertidige mobile jakttårn, som fjernes etter endt jaktseong (ifølge § 4 pkt f).

Retningslinjer:

Uttransport av felt storvilt skal foregå utenom våte myrpartier, og annen bæresvak mark, for å unngå varige kjørespor.

Søknad om bruk av andre kjøretøy skal inneholde tidsrom for transporten og hva slags kjøretøy som skal benyttes.

5.3.5. Naturbasert reiseliv

Det er en generell målsetting at aktuelle verneområder skal kunne brukes for turisme og reiseliv. I enkelte større verneområder utarbeides det konkrete forvaltningsstrategier (besøksforvaltning) for dette. En forenklet besøksstrategi for Kvamsfjellet naturreservat er vedlagt i vedlegg 5. Forutsetningen for at det kan drives naturbasert reiseliv i verneområder er at virksomheten holdes innenfor verneforskriften og ikke går på bekostning av de verdier vernet beskytter. Det har tidligere vært et prosjekt på å bruke naturarven, med «*Magiske opplevelser i Nord-Trøndersk natur*» som lokalt underprosjekt. Delprosjekt innenfor dette har igjen vært f.eks. *Wild Norway*, *Bird Watching Trondheimsfjord* og *Destinasjon Dærga*. Dette prosjektet er avsluttet, men er eksempel på generell målsetting.

Området skal kunne utnyttes til naturbasert turisme. Turisme skal ha et enkelt preg og foregå innenfor verneforskriften.

Figur 22. Opplevelser for naturbasert reiseliv i Kvamsfjellet; Slåttelandskap og orkidéer. Foto: Gry Tveten Aune, FMNT (midt og t.v.) og Anders Lyngstad, NTNU Vitenskapsmuseet (t.h.)

5.3.6. Kraftlinje

Drift og vedlikehold av eksisterende kraftlinje er tillatt. Det samme gjelder istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg (ifølge § 4 pkt s). Oppgradering for å øke spenningsnivå eller økning av linetverrsnitt er tillatt så lenge dette ikke fører til vesentlige fysiske endringer (ifølge § 4 pkt u). Dersom oppgraderingen eller fornyelsen ikke faller inn under § 4 skal dette omsøkes (ifølge § 7 pkt u). Motorferdsel i forbindelse med arbeid på kraftlinjen skal omsøkes (ifølge § 7 pkt v), i de tilfeller det ikke er i forbindelse med akutt utfall på eksisterende kraftlinje (ifølge § 6 pkt i). Det skal da gis beskjed til forvaltningsmyndigheten i etterkant.

5.4 Oppsyn og administrasjon

FMNT er på nåværende tidspunkt forvaltningsmyndighet i Kvamsfjellet naturreservat. Søknader om tillatelser eller dispensasjoner fra verneforskriften sendes forvaltningsmyndigheten.

5.4.1 Dispensasjonssøknader

Hva som er tillatt, samt hva som kan tillates etter søknad, er beskrevet i kapittel 5.3 i forvaltningsplanen, der det refereres til verneforskriften. Tekstboksen nedenfor gir en oversikt over hva dispensasjonssøknader skal inneholde.

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften skal inneholde:

- Tiltakshavers /søkers navn og adresse
- Kart med inntegnet plassering av tiltaket
- Eiendomsforhold (evt. grunneiers tillatelse)
- Beskrivelse av tiltaket, omfang og varighet
- Hvilke naturtyper og naturverdier som blir berørt (dersom dette er kjent)

Lovverk

Verneforskriften for Kvamsfjellet naturreservat er gjeldende lovverk for verneområdet. Søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene sendes forvaltningsmyndigheten. I *verneforskriften § 7* (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser) er det listet opp en rekke tiltak som er vurdert under verneprosessen. Her gis det vanligvis dispensasjon, under visse vilkår, og det kan være aktuelt med flerårige dispensasjoner. I de tilfeller der det søkes om tiltak som ikke er nevnt i *verneforskriften § 7*, behandles søknaden etter *naturmangfoldloven § 48*. Tiltaket kan da gis dispensasjon dersom det hverken går imot vernevedtakets formål eller kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Tiltaket kan også gis dispensasjon dersom vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Vilkår for dispensasjoner

Forvaltningsmyndigheten kan stille vilkår for dispensasjoner. Det skal alltid vurderes om det bør knyttes vilkår til tillatelser for å ivareta verneformålet.

Vedtak

Alle vedtak registreres i miljøvedtaksregisteret. Politiet skal ha kopi av motorferdseløyver. Sametinget og fylkeskommunen skal ha kopi dersom vedtaket berører kulturminner. Vedtak kan påklages i henhold til forvaltningsloven.

6. Kilder

Henriksen, S. og Hilmo, O. (red.) 2015. *Norsk rødliste for arter 2015*. Artsdatabanken, Norge.

Høitomt, T. og Lyngstad, A. 2011. *Naturtypekartlegging i Kvamsfjellet, Steinkjer kommune – kalkskog og slåttemyr*. BioFokus-rapport 2011-34, 51s.

Kvam historielag. «*Nåkkå ta kvart*», tidsserie.

Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. *Norsk rødliste for naturtyper 2011*. Artsdatabanken, Trondheim.

Miljødirektoratet. 2016. *Om utvalgte naturtyper*. Hentet fra:

<http://www.miljodirektoratet.no/no/Tema/Arter-og-naturtyper/Prioriterte-arter/Utvalgte-naturtyper/>

Artsdatabanken. 2017. *Artskart 1.6*, <http://artskart.artsdatabanken.no/default.aspx>

Mer informasjon om historikk og slåtteeengene i Kvamsfjellet finnes her:

Bygdeboknemnda for Stod, Kvam og Egge. 2011. *Bygdebok for Stod, Kvam og Egge*, bind 2 (s. 74 – 96)

Guin, A. 1986. *Seterbruk og seterliv i Kvam og Følling*. Kvam historielag

Kvam historielag. *Nåkkå ta kvart: årbok for Kvam historielag*. bok nr. 13, 14, 15 og 16.

Vedlegg 1. Verneforskrift

Forskrift om vern av Kvamsfjellet naturreservat, Steinkjer kommune, Nord-Trøndelag

Dato: FOR-2015-12-11-1500

Publisert: II 2015 hefte 5

Ikrafttredelse: 11.12.2015

Gjelder for: Steinkjer kommune, Nord-Trøndelag

Hjemmel: LOV-2009-06-19-100-§34, LOV-2009-06-19-100-§37, LOV-2009-06-19-100-§62

Kunngjort: 17.12.2015 kl. 15.10

Korttittel: Forskrift om vern av Kvamsfjellet naturreservat

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 11. desember 2015 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å sikre et variert område med naturskog og slåttemarker.

Med sin variasjon i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser har området særlig betydning for biologisk mangfold, særlig knyttet til truet, sjelden og sårbar natur i form av rike skogtyper, kalkskog og kalkkilder, eldre granskog, kulturbasert slåttemark, slåttemyrer og engskog i området. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Steinkjer kommune: 372/1, 360/1.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 28 126 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet desember 2015. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Steinkjer kommune, hos Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.

b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.

c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

d) Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

a) Sanking av bær og matsopp.

b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.

c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.

d) Beiting.

e) Fjerning av mindre mengder kvist i forbindelse med storviltjakt.

f) Oppsetting av midlertidige mobile jakttårn i forbindelse med storviltjakt.

g) Vedlikehold av eksisterende bygninger og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.

h) Rydding av eksisterende stier, dvs. fjerning av greiner og nedfall over stien.

i) Skånsomt uttak av småvirke for enkelt friluftsliv og bål på stedet. Tørr gran og tørr furu (gadd) skal ikke felles.

j) Utsetting av saltsteiner.

k) Skjæring av sennagress til fottøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til duodji, dvs. tradisjonell samisk husflid og tradisjonelle samiske bruksgjenstander. Bestemmelsene gjelder ikke skjæring eller uttak av plantearter som står på den til enhver tid gjeldende norske rødliste, eller uttak av særegne vekstformer på trær (for eksempel rikuler).

l) Reindriftens nødvendige uttak av bjørk og småvirke til brensel for bruk på stedet og for vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindrifutstyr, i samsvar med forvaltningsplan. Virke skal ikke tas fra kjerneområder og bjørk skal ikke tas fra slåttemyrkant, vist i forvaltningsplan.

m) Vedlikehold (rydding) av eksisterende flyttleier og kjøretraseer i reindriften, vist i forvaltningsplan.

n) Slått av slåttemarker i samsvar med forvaltningsplan.

o) Utsetting av enkle trimposter.

- p) Enkel merking av gamle høybuer, setre og slåttemarkar.
- q) Rydding av vegetasjon i eksisterende gjerdetraseer.
- r) Merking av seterveger vist i forvaltningsplan, i henhold til standard angitt i forvaltningsplan.
- s) Drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg.
- t) Rydding av eksisterende skiløyper, dvs. fjerning av oppvekst og kvister og nedfall over løypa.
- u) Oppgradering og fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av line-tverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veger og stier er bruk av sykkel og hest og kjerre forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort, bjørn og ulv med hest eller lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Nødvendig bruk av snøscooter på snødekt mark i forbindelse med reindrift. Leiekjørere for reieiere eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon, som avtale med oppdragsgiver.
- d) Skånsom riding.
- e) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- f) Oppkjøring av eksisterende skiløyper med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- g) Bruk av lett terrenggående slåtteutstyr som ikke setter varige spor i terrenget ved gjennomføring av slått, i samsvar med forvaltningsplan.
- h) Bruk av lett terrenggående kjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, for transport av utstyr og avling i forbindelse med gjennomføring av slått, i samsvar med forvaltningsplan.

i) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med øvingsvirksomhet knyttet til formål nevnt i § 6 første ledd.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort, bjørn og ulv med andre kjøretøy enn nevnt i § 6 annet ledd b.
- c) Nødvendig motorferdsel for vedlikehold som nevnt i § 4 g.
- d) Nødvendig motorferdsel for transport av ved, utstyr og materiell til hytter i og bakenfor området.
- e) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- f) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- g) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- h) Nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark ved utøvelse av reindrift.
- i) Landing og start med helikopter i forbindelse med reindrift.
- j) Oppføring av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter i forbindelse med reindrift.
- k) Bruk av reservatet i miljøtilpasset reiselivsvirksomhet etter plan godkjent av forvaltningsmyndigheten.
- l) Oppføring av gjerder og samleanlegg for beite.
- m) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med utsetting av saltsteiner.
- n) Nødvendig motorferdsel knyttet til aktiviteter nevnt i § 7 e, g, l, q og s.
- o) Gjenoppføring av hytter, anlegg eller innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- p) Nødvendig motorferdsel for transport av materialer til gjenoppføring av hytter, anlegg eller innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- q) Gjenoppbygging av høyløer i opprinnelig utforming og størrelse på opprinnelig sted, eventuelt av trevirke fra stedet, i samsvar med forvaltningsplan.
- r) Etablering av nye skiløyper.
- s) Enkle tilretteleggingstiltak for friluftsliv langs seterveger, jf. forvaltningsplan.
- t) Nødvendig motorferdsel for transport av ved, utstyr og materiell til hytter i og bakenfor området.
- u) Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.

v) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, og oppgradering og fornyelse av kraftledninger.

w) Etablering av seter, i samsvar med øvrig lovverk, forutsatt at tiltaket ikke er i konflikt med verneverdiene.

For reindriften kan det gis flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplan i henhold til reindriftsloven.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det skal utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordning som etableres.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg 2. Arter og naturtyper

Tabell 1. Tabellen viser rødlistede arter som har blitt registrert i Kvamsfjellet gjennom naturtypekartleggingen (Høitomt og Lyngstad 2011). Noen funn er hentet fra Artskart (Artsdatabanken).

Art	Gruppe	Rødliste-status	Antall funn (- 2011)	Voksested ¹
Gråsobeger <i>Cyphelium inquinans</i>	lav	VU	> 10	Gamle trær og grove døde trær av gran og furu.
Trollsotbeger <i>Cyphelium karelicum</i>	lav	VU	3	Kvister og stammer i gammel granskog, ofte gransumpskog.
Kystdoggnål <i>Sclerophora peronelle</i>	lav	NT	3	Gamle løvtrær og høgstubber.
Rustdoggnål <i>Sclerophora coniophaea</i>	lav	NT	8	Gamle trær og høgstubber i rike og fuktige skogtyper.
Taiganål <i>Chaenotheca laevigata</i>	lav	VU	1	Høgstubber og grove, levende bar- og lauvtrær.
Blanknål <i>Calicium denigratum</i>	lav	NT	1	Furugadd i gammel kontinental furuskog.
Gubbeskjegg <i>Alectoria sarmentosa</i>	lav	NT	> 50	Vokser epifyttisk på gamle bartrær, mest på gran.
Huldrelav <i>Gyalecti friesii</i>	lav	NT	3	Hummus og råttene ved i rothuler i gammel barskog.
Svartsonekjuke <i>Phellinus nigrolimitatus</i>	sopp	NT	> 10	Grove læger av gran.
Grassigd <i>Dicranum angustum</i>	mose	VU	1	Intermediær - rik myr i nordboreale og lavalpine områder.
Nurkblygmose <i>Seligeria pusilla</i>	mose	VU	1	Kalkrike bekkekløfter og kalkskog.
Pyslommemose <i>Fissidens gracilifolius</i>	mose	NT	1	Blokk og berg i fuktige skogsmiljø og langs bekker.
Hvitkurle <i>Pseudorchis albida</i>	karplante	NT	4	Slåttemark, beitemark og beitet skog på baserik grunn.
Brunskjene <i>Schoenus ferrugineus</i>	karplante	VU	2	Ekstremrik myr og tilsvarende vegetasjon på bekke- og tjønnkanter

¹ Informasjonen er hentet fra nettversjonen av rødlista 2015 (Artsdatabanken 2017)

Tabell 2. Tabellen viser rødlistede naturtyper (Lindgaard og Henriksen 2011) som finnes i Kvamsfjellet naturreservat.

Naturtype	Rødlistestatus	Beskrivelse	Utbredelse
Høgstaudegranskog	NT	Høyproduktiv skog med god bonitet.	Finnes spredt i landskapet og er vanskelig å arealfeste.
Høgstaudegrankalkskog	NT	Kalkrik høyproduktiv skog med god bonitet.	Lavt kunnskapsgrunnlag om utbredelse.
Lågurt-grankalkskog	VU	Produktiv skogtype med høy viktighet for biologisk mangfold (særlig sopp).	Lavt kunnskapsgrunnlag om utbredelse og variasjon.
Slåttemyrflate	EN	Myr hvor det har foregått slått. Naturtypen er truet som følge av opphørt bruk.	Finnes over hele landet med tyngdepunkt i indre og midtre deler
Slåttemyrkant	CR	Myrkant hvor det har foregått slått. Naturtypen er truet av gjengroing.	Finnes særlig i midtre- og indre, høgereliggende deler av landet

Slåtteeng	EN	Semi-naturlig eng der det har foregått slått.	Finnes over hele landet. Truet av opphør av slått som driftsform.
Kystnedbørsmyr	VU	Nedbørsmyr får vanntilførselen fra nedbør. Naturtypen omfatter terrengdekkende myr, atlantisk høgmyr og kanthøgmyr.	Finnes langs hele kysten fra Rogaland til Troms. Truet av nedbygging.

Vedlegg 3. Bevaringsmål, med tilstandsvariabler og overvåkingsmetodikk

Forvaltningsutfordring: Slåttemyr og slåttemyrkant skal holdes åpen.

Som en del av tidligere utmarksutnytting har det foregått slått på de fleste kalkrike myrene i Norge. Gjennom hundrevis av år har arts mangfoldet utviklet seg som følge av denne påvirkningen, noe som har formet en artsrik og unik naturtype. Ettersom myrslåtten tok slutt i løpet av første halvdel av 1900-tallet, er slåttemyr i dag en av de mest truede naturtypene i Norge.

Den største trusselen mot slåttemyr er gjengroing. Følgende bevaringsmål er derfor knyttet til denne miljøvariabelen.

Tilstandstrinnene fylles ut når bevaringsmålet er etablert.

Bevaringsmål	Tilstands-variabel	Overvåking		God tilstand		Middels tilstand		Dårlig tilstand		Målenhet-intervall
		Start	Frekvens	Trinn	Målt mengde	Trinn	Målt mengde	Trinn	Målt mengde	
Myra skal holdes fri for busker og trær.	Gjengroing	2018	5 år							

Tilstanden til slåttemyr vurderes ved første befaring og bevaringsmål etableres da. Bevaringsmålet skal legges inn i NatStat, Miljødirektoratets fagsystem for verneområder.

Vedlegg 4. Samlet tiltaksbeskrivelse med kostnadsoverslag og fremdriftsplan

Tiltak	Ansvarlig	Når?	Kostnadsoverslag
Informasjonsplakater	FMNT	2017	20 000
Skjøtsel av slåttemark	FMNT, i samarbeid med lokale aktører	Kontinuerlig arbeid	Usikkert
Utarbeide skjøtselsplan(er)	FMNT, i samarbeid med lokale aktører	2017 - 2027	200 000
Restaurering av grøftet myr	FMNT, i samarbeid med SNO	2018 - 2020	50 000

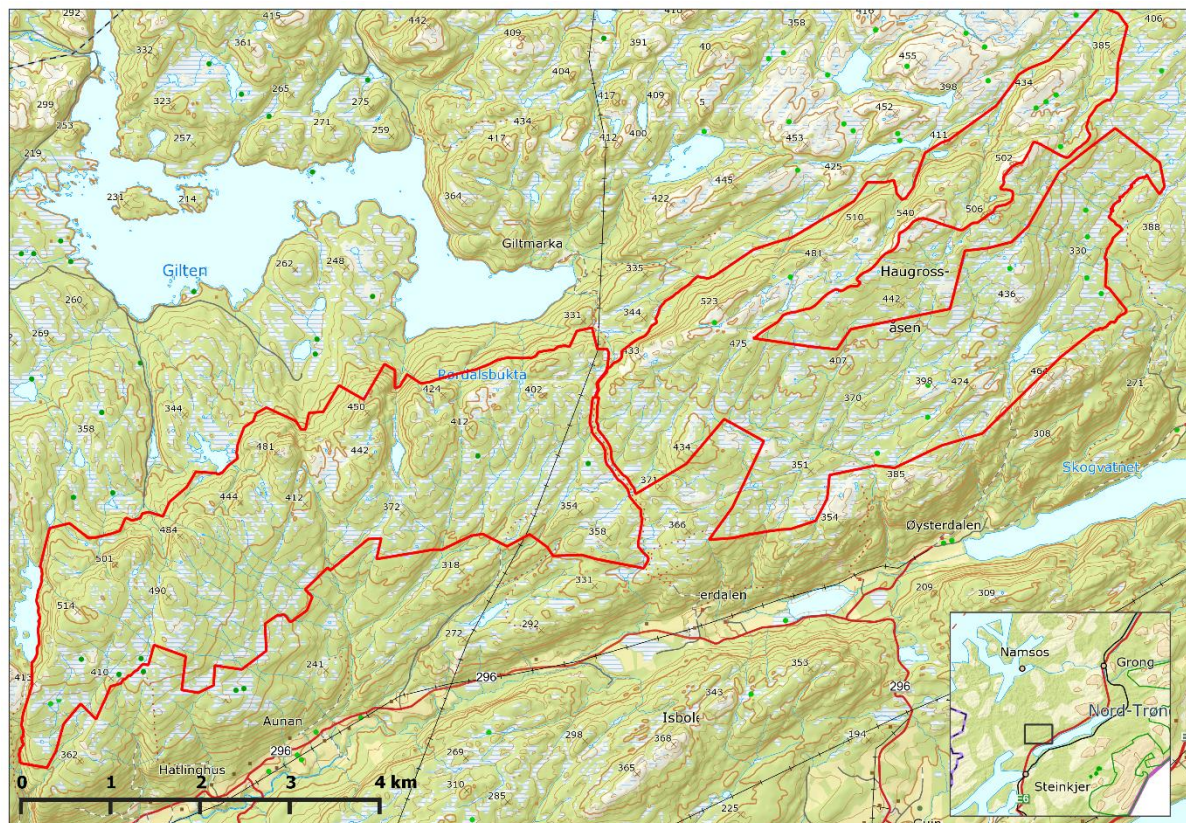
Vedlegg 5. Enkel besøksstrategi

Miljødirektoratet har utarbeidet en ny merkevarestrategi for verneområdene i Norge, der alt av informasjonsmaterieill skal utformes i tråd med samme mal og design. For å få en oversikt over informasjonsbehovet skal det lages besøksstrategier for verneområder hvor det planlegges å sette ut informasjon. Dette er for å få klarhet i hvem som bruker området, hvor de går og hva det er interessant å informere om i temaplakater og informasjonspunkter. En besøksstrategi kan være svært enkel eller omfattende, avhengig av hva det er behov for i hvert enkelt verneområde.

Besøksstrategi for Kvamsfjellet naturreservat

Et av de viktigste slåttemyrområdene i Norge

Hvordan formidle naturverdiene og skape engasjement rundt en utvalgt naturtype?

1. Innledning

Kvamsfjellet ligger nord i Steinkjer kommune og er et nasjonalt (og internasjonalt) viktig slåttemyrområde. Området er svært rikt og inneholder kalkskog, rikmyr og kalkkilder. Området har hatt stor betydning for utmarksutnyttelse, og det har foregått omfattende myrslått i området. Dette har skapt et unikt slåttemyrområde, der det blant annet finnes svært mange orkidéer. I 2015 ble Kvamsfjellet naturreservat opprettet. Dette er et stort verneområde på ca. 28 126 dekar.

Kvamsfjellet er et område med mye brukshistorie og godt bevarte slåttemyrer. Dette er også et område med stort lokalt engasjement rundt historisk bruk og ivaretagelse av kulturlandskapet. Kvamsfjellet er derfor et godt egnet område for formidling av slåttehistorikk og naturverdier i et rikt naturområde. Det å vise frem et flott område, med nasjonalt viktige slåttemyrer og stort lokalt engasjement, kan inspirere flere til å bidra i ivaretagelsen av verdifulle kulturlandskap og naturtyper. Det er derfor viktig med god informasjon til de som besøker området.

2. Kunnskapsgrunnlaget

Området er en omfattende mosaikk av kalkskoger, slåttemarker, slåttemyrer, rik- og ekstremrike myrer og hundrevis av kilder (kalkkilder). Området preges av svært store forekomster av orkideer, særlig skogmarihand og lappmarihand. Kunnskapsgrunnlaget er godt, da det i forkant av verneforslaget ble gjort en grundig kartlegging av området (Høitomt og Lyngstad 2011).

2.1 Sårbare naturverdier

Myr er generelt en sårbar naturtype når det gjelder slitasje. Tråkk, sykling, og bruk av andre kjøretøy kan «punktere» markdekket og skape langvarige spor i terrenget. Dersom bruken av området øker kan det bli aktuelt med tilrettelegging, som f.eks. kanalisering og kloppegging.

2.2 Den besøkende

Kvamsfjellet er et viktig friluftsområde for Kvamsgrenda. Det er også mye brukshistorie knyttet til Kvamsfjellet, og det er av interesse å få formidlet informasjon om fjellslått og den kulturbetingede vegetasjonen i dette området. Lokale idrettslag, bondelag og historielag har vært pådrivere for å bevare og formidle dette, blant annet gjennom å arrangere slåttedager i Kvamsfjellet.

3. Mål

3.1 Mål med besøksforvaltning

Det overordnede målet med besøksstrategien er å ivareta verneverdiene, blant annet gjennom skjøtsel. Det foregår noe myrslått i Kvamsfjellet i regi av lokale aktører. Det er svært mange gårder med bruksretter i Kvamsfjellet, og det er derfor ønskelig at skjøtselen er lokalt forankret. Ved god informasjon ønsker vi å bidra til engasjement og interesse for utmarksslått og ivaretagelse av viktige naturtyper og kulturlandskap.

Mål for verneverdiene

Målet er å bevare og videreutvikle verneverdiene gjennom slått / skjøtsel.

Mål for de besøkende

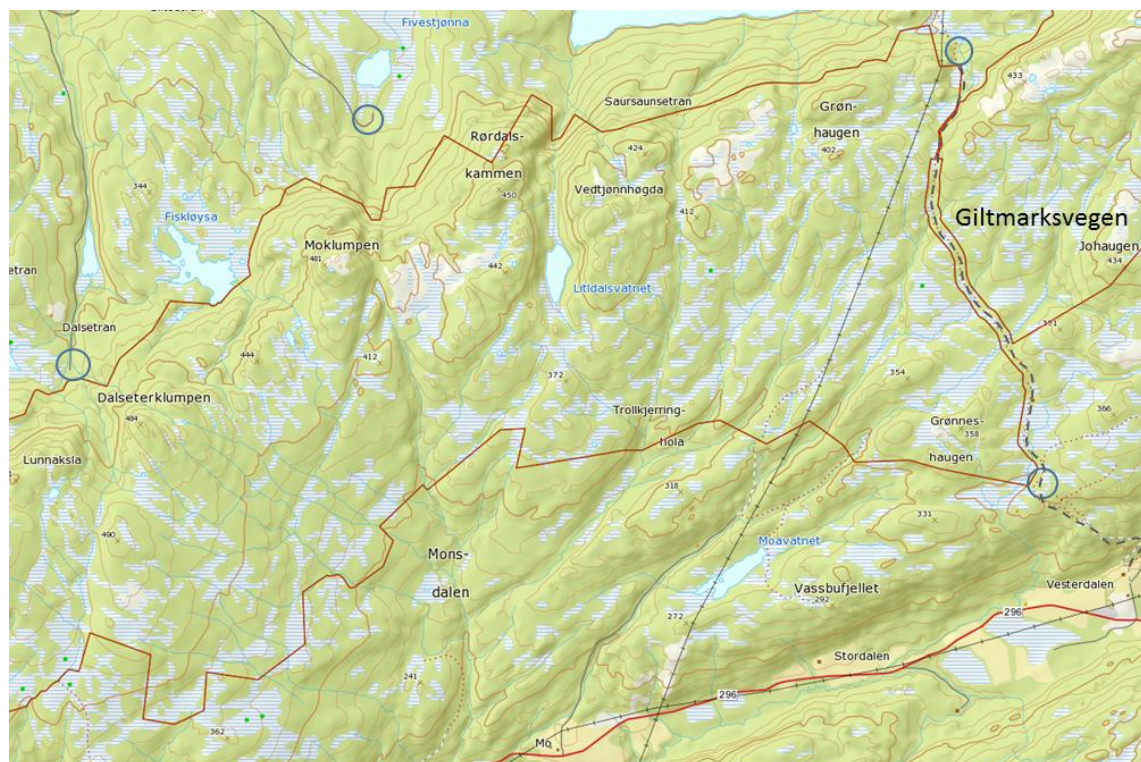
De besøkende skal få en kvalitetsmessig god opplevelse når de besøker Kvamsfjellet. De skal få god informasjon om verneverdiene og hvorfor dette er et unikt naturområde. Gjennom god informasjon ønsker vi å skape engasjement og interesse for naturen, historikken og ivaretagelse av gamle slåttemyrer.

4. Tiltaksplan

De viktigste tiltakene i Kvamsfjellet er informasjonstiltak. Bruk av området er ønskelig, da særlig bruk i form av slått/skjøtsel, lokalt initierte slåttedager, formidling o.l. Området har også stor verdi som friluftsområde for Kvamsgrenda. Foreløpig er bruken av området ikke så stor at det er behov for tilretteleggingstiltak som kanalisering og klopplegging.

Informasjonstiltak

Vi ser for oss at det er behov for temaplakater om verneområdet på 3 - 4 naturlige inngangsporter til naturreservatet. I tillegg kan det være aktuelt med en temaplakat om slåtte- eller planteliv/orkidéer. Denne bør plasseres langs Giltmarksvegen, f.eks. ved gapahuken. Den kan også plasseres sammen med temaplakaten om naturreservatet ved inngangen i sør.

Figur 23. Kartet viser Giltmarksvegen, der det er aktuelt med en temaplakat om slåtte- eller planteliv. Inngangspunkter, der det er aktuelt å informere om naturreservatet, er ringet rundt.

Tiltaksplan for Kvamsfjellet – VV00003186					
Beskrivelse	Prioritet	Finansiering	Utførende	Når	Merknad
Temaplakat naturreservat, utarbeidelse av innhold	1	Egen tid	FMNT	2017 - 2018	3-4 stk
Temaplakat slåtte- eller planteliv, utarbeidelse av innhold	1	Egen tid	FMNT	2018 - 2020	
Design, oversetting, kartproduksjon og trykk	1	31-post	Tjenestekjøp	2017 og 2018	
Oppsett av tavler og temaplakater	1	31-post	SNO /tj. kjøp	2017 og 2018	

Vedlegg 6. Bruk av naturmangfoldloven §§ 8 – 12

Dette vedlegget beskriver hvordan miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 har blitt brukt til å utforme forvaltningsplanen. De sentrale prinsippene i dette arbeidet har vært naturmangfoldloven §§ 8-12, som ifølge § 7 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 står sentralt i utformingen av forvaltningsplanen. Under denne paragrafen står det at beslutninger som påvirker naturmangfoldet skal bygge på vitenskapelig kunnskap. Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i Kvamsfjellet naturreservat er beskrevet i kapittel 1 og 4. Denne kunnskapen er bakgrunnen for kapittel 5 (Forvaltning), deriblant retningslinjene for brukerinteresser i kapittel 5.3. Basert på de naturfaglige registreringene som har blitt gjort i området, samt eksisterende kunnskap om historisk bruk, har Fylkesmannen vurdert at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i naturreservatet er godt. Føre-var-prinsippet i § 9 har derfor blitt tillagt lite vekt under utformingen av forvaltningsplanen.

Forslag til bevaringsmål i vedlegg 3 er utarbeidet for å følge med på hvordan naturverdiene utvikler seg over tid med og uten skjøtsel. Mangel på bruk / skjøtsel er en trussel mot den kulturbetingede vegetasjonen i Kvamsfjellet, og oppfølging av bevaringsmål er viktig for å kunne vurdere den samlede belastningen på økosystemet, etter prinsippet i naturmangfoldloven § 10.

Prinsippene i §§ 11 og 12 har blitt lagt til grunn i utformingen av retningslinjer for brukerinteresser i kapittel 5.3. Disse prinsippene går ut på at tiltakshaver skal bære kostnadene ved miljøforringelse (§ 11), og at en skal bruke de teknikker og driftsmetoder som gir minst belastning på naturmangfoldet (§ 12). Dette gjelder blant annet uttransport av felt storvilt, der det står i forvaltningsplanen at våt myr og annen bæresvak mark skal unngås. Retningslinjene i forvaltningsplanen pålegger ikke brukerinteressene direkte ekstra kostnader, men det står blant annet spesifisert at en vil kunne få krav om utbedring dersom en gjør skade på naturmangfoldet. Det vil også kunne bli et krav, ved en eventuell dispensasjon fra verneforskriften, om at en bestemt teknikk eller driftsmetode skal benyttes for å gjøre minst mulig skade på naturen.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 vil også bli vurdert under behandlingen av dispensasjonssaker.

FYLKESMANNEN I NORD-TRØNDELAG | Steinkjer

Statens hus, Strandveien 38, Pb 2600, 7734 Steinkjer | Epost: fmntpost@fylkesmannen.no | www.fmnt.no